

Ohjausta, käytännön apua ja kannattelua – hajautetun asumisen tuki huumeita käyttävien ihmisten parissa"

Anne Ovaska

A-klinikkasäätiö

Völjy, NEA- hanke

ARVOT

- Vahva ihmisyyys - Vahva ammatillisuus
- Yhdessä tekeminen - Yhdessä kehittyminen
- Oikeus osallisuuteen- Oikeus toimijuuteen

Mitä Völjyn asumisen tuki on?

- Anonyymia asiointia
- Tukea pistämällä huumeita käyttäville henkilöille haja-asumisen mallilla
- Asumisen tukea **asiakkaan tarpeen mukaan**

1) **vahva/tiivis tuki**: voi olla esimerkiksi asioiden tiivistä selvittelyä kolmen viikon ajan TAI säännölliset kotikäynnit ja tapaamiset (muun Völjyn toiminnan yhteydessä), esim. joka toinen viikko

2) **satunnainen tuki**: varmistetaan asumisen sujumista sovitusti esim. kerran kuussa tai autetaan muuten ”tarvittaessa”

NEA-HANKE VÖLJYSSÄ

- Nea-hanke toiminut maaliskuusta 2018 Völjyn alustasta käsin
- Asiakkaina asumisessa tai asunnon hankinnassa apua tarvitsevat, huumeita käyttävät naiset Tampereella ja lähikunnissa
- Anonyymiä, ilmaista, lähetettä ei tarvita
- Matala kynnys, haittoja vähentävää
- Völjyssä, kotona, virastoissa, kadulla
- Pääosin työparityötä
- Tukea tarvitsevien naisten tavoittaminen, auttaminen ja kiinni pitäminen
- Keinojen löytyminen avun tarjoamiseen ja sen vastaanottamiseen

Asumisen tukeen tuleminen /asunto hankitaan Völjyn tuella - olennaista

- **Suhde asiakkaaseen ennen asumisen tukeen tulemistä, jotta tiedetään, että päästään auttamaan. Luottamus. Tunteminen.**
- Asumisen tuki aloitetaan aina **yhteisen sopimuksen pohjalta**
- *Keinot asumisen onnistumiseen* –kortti (sos markkinointi ETNA- työ / Völjy). **Sovitaan, kuinka asiakas tavoitetaan ja mitä tehdään jos ei tavoiteta.**
- Valtakirjat asiakkailta viranomaisyhteistyön tekemiseksi

Asumisen tukeen tuleminen kun asiakkaalla on asunto olemassa

- Ennestään tuttu tai tuntematon henkilö tulee Völjyyn aukioloaikana tai ottaa yhteyttä Völjyyn itse tai yhteistyötahojen välityksellä
- Kotona tilanne kriisiytynyt tai ei muuten jaksa /pysty hoitamaan asioita
- Vuokrat maksamatta, koti siivoton, pyykkejä kasaantunut, saanut asumiseen liittyen varoituksen, häätö tai sen uhka, tavaroiden hankinta, muutto /pakkausapua
- Avun pyytäminen vaatii rohkeutta ja usein häpeän kynnyksen yli astumista

Kodiksi tekeminen – käytännössä

- Asiakkaan asuntoon muuttamisessa auttaminen: Kela hakemukset, muuttoauton järjestäminen, tavaroiden pakkaaminen, purkaminen jne
- Asiakkaan elämäntilanteissa rinnalla kulkeminen ja sellaisen tuen tarjoaminen, mitä tämä kulloinkin tarvitsee: keskusteluapu, siivousapu, korjausapu, sisustusapu ”Joku on ollut potkimassa mua tekemään asioita, on ollut netti käytössä ja henkinen tuki (esim”kyllä kaikki järjestyy”).”
- Välittävänä tahona toimiminen: moni asiakas hakee eräänlaista vanhemmuutta, johdonmukaista välittämistä, eteenpäin tönimistä ja/tai vahvaa ohjaamista.
- Kodin tarpeiden hankinta: Kodin perustamisrahan hakeminen ,kierrätyksissä, kirpputoreilla käyminen, tavaroiden kuljetus, verhojen ompelu Völjyssä...
- ”Sain muuttoapua kun sitä tarvitsin sekä olen saanut tärkeitä ja välttämättömiä asioita kämpilleni Völjyn kuljetuksella (esim. sohva). Lisäksi olen saanut soittaa tärkeitä puheluita ja neuvoa asioiden hoitamisessa.”
- •-> Monialainen ja kokonaisvaltainen asiakkaasta kopin ottaminen ja kiinni pitäminen

Kodin säilyttäminen – menetelmät

- **Palvelujärjestelmään liittyvä työ:** 1) vuokranantajien kanssa tehtävä yhteistyö, jossa selkeät yhteiset käytännöt sovittuna 2) raha-asioiden hoitamiseen liittyvät puhelut, selvittäminen ja hakemukset 3) sanansaattaminen KELA:n, vuokranantajan ja sosiaalitoimen välillä
- Asiakkaan **elämänhallinnan tukeminen**
- **Asumisen tukityön sosiaalinen markkinointi**, jotta asuntoon päästään sisään
- Asiakkaiden ajoittaisen **sitoutumattomuuden sietäminen**
- Asiakkaiden **viranomaisvastaisuuden sietäminen** ja pehmittely
- **Etsivä työ:** asiakkaita tavoitellaan sieltä, missä heidän tiedetään käyvän/olevan (muut palvelut, entiset tai nykyiset kumppanit jne.)
- **Asiakkaan palvelutarpeista lähtevä työ:** siivoaminen, tai esim. otetaan avaimet haltuun tuomion tmv. ajaksi ja käydään asunnossa katsomassa posteja, siivoamassa, tuulettamassa ja laskemassa vettä.

Völjy asumisen tuen matalan kynnyksen paikkana

- Mahdollisuus tulla hoitamaan asioita Völjyn aukioloaikoina
- Mahdollisuus tulla hoitamaan asioita silloin, kun kokee pystyvänsä asioita hoitamaan
- Asumisen tukeen tuleminen muun toiminnan kautta
- Asioista puhuminen muun tekemisen (ruoan laitto, askartelu ym) yhteydessä
- Ihan muista asioista puhuminen
- *”Olen saanut myös henkistä tukea todella paljon ja arvostan sitä, että voin tulla ja olla omana itsenäni Völjyssä ja voin avoimesti puhua henkilökunnalle asioistani eikä minua täällä tuomita mitenkään, täällä saa olla rauhassa jos haluaa ja tarvittaessa saan apua paljon”*
- *”Olen oppinut laittamaan ruokaa kyökissä, kokeilemaan kaikkea uutta ruuanlaittoon liittyen”*
- *”Saanu pullaa mössöttää ja sumppia. Saanu nukkua sohvalla.”*

Asumisen päättyminen - keskeistä

- Tavoitteena asiakkaan, vuokranantajan ja asuinympäristön näkökulmista **mahdollisimman pienellä harmilla, ns. pienimmän pahan periaatteella, asumisen päättymisestä selviäminen**
- Tavoitteena **häätöjen ehkäisy ja uuden asumisen mahdollistuminen**
- Menetelmät: **tehdään tarvittavat asiat** eli esimerkiksi asunnon tyhjennys, loppusiivous, tavaroiden pakkaaminen ja varastointi, roskien kaatopaikalle vieminen, palautetaan avain vuokranantajalle

”Jos joka kohdassa mieltii, että kuuluuko tämä meille vai kenelle tämä kuuluu, niin mitään ei tapahdu ja kukaan ei hoida.”

”Kotiin päästään konkreettisilla palkinnoilla: viemällä jotain ja auttamalla siellä.”

”Että jossei olis tällasta, nii se ei ehkä kuuluis meidän kohderyhmään?”

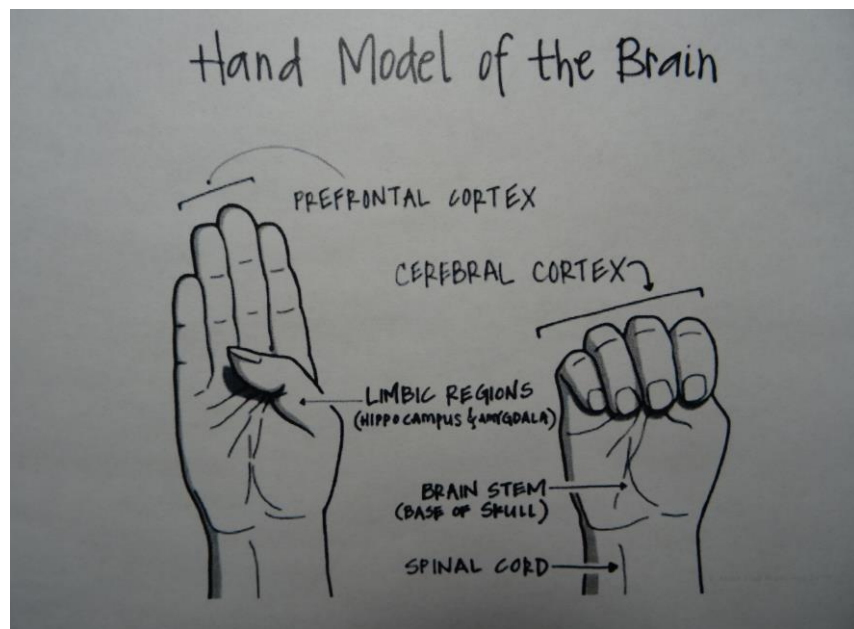

Mitä hyötyä Völjyn asumisen tuesta on ollut minulle

Paljon apua rahallisesti -vähentänyt stressiä –neuvontaa. Sain asunnon Völjyn avulla, kun olin asunnoton (mokasin sen itse, ja menetin asunnon) Slivousapua - ja tukea ym Vielä en osaa sanoa, muuta kuin että tärkeä palvelu. Apua arjen askareissa On ollut iso apu, varsinkin siivousapu n1xkk, joka mahdollistaa asumiseni vuokralla. Alkuun, kun aloitimme Völjyn kanssa siivoukset luonani, oli aina täysi kaaos koko kämpässä, mutta Völjyn työntekijät kun tarttuvat toimeen, niin siinä saa itsekin energiaa siivoukseen. Nyt viime aikoina olen jo innostunut itsekin siivoamaan kotia myös Völjyn käyntien välissä ja näin olen edistynyt Völjyn ansiosta. Toistaiseksi ei muuta, kuin fiiliksen ylläpito Ollut minulle elintärkeä. Olen saanut 100-prosenttisen tuen ja avun Nea-hankkeen Elinalta liittyen asunnon saantiin ja kaikkiin siihen liittyviin paperisotiin. Myös muu henkilökunta on ollut iso apu. Asioiden selvittelyä Valtava hyöty kaikin tavoin! Sain aluksi asunnon ja myöhemmin muuttoaapua uuteen asuntoon erittäin paljon, kun olen ollut kauan koditon, niin ei tiedä mitä tukia tai asioita joutuu hoitamaan, että asuminen onnistuisi. Saa asiat oikeesti hoidettua en ole osallistunut siihen millään tavalla Päässyt tvalle haastatteluun Henkinen tuki ja apu tehdä asioille ylipäättään jotain sekä aina yhtä hyvät neuvot, varsinkin Mika & Elina Selkeyttää lappujen täyttämistä ja että asiat menee oikein Sain asunnon Völjyn avustuksella 1v 11kk sitten. Saanut siivousapua kerran, kun yleensä itse pidän paikat siistinä. Ilman saamaani apua ei muutto olisi onnistunut.. Luulen, etten olisi saanut pitää nykyistä asuntoani ilman siivousapua

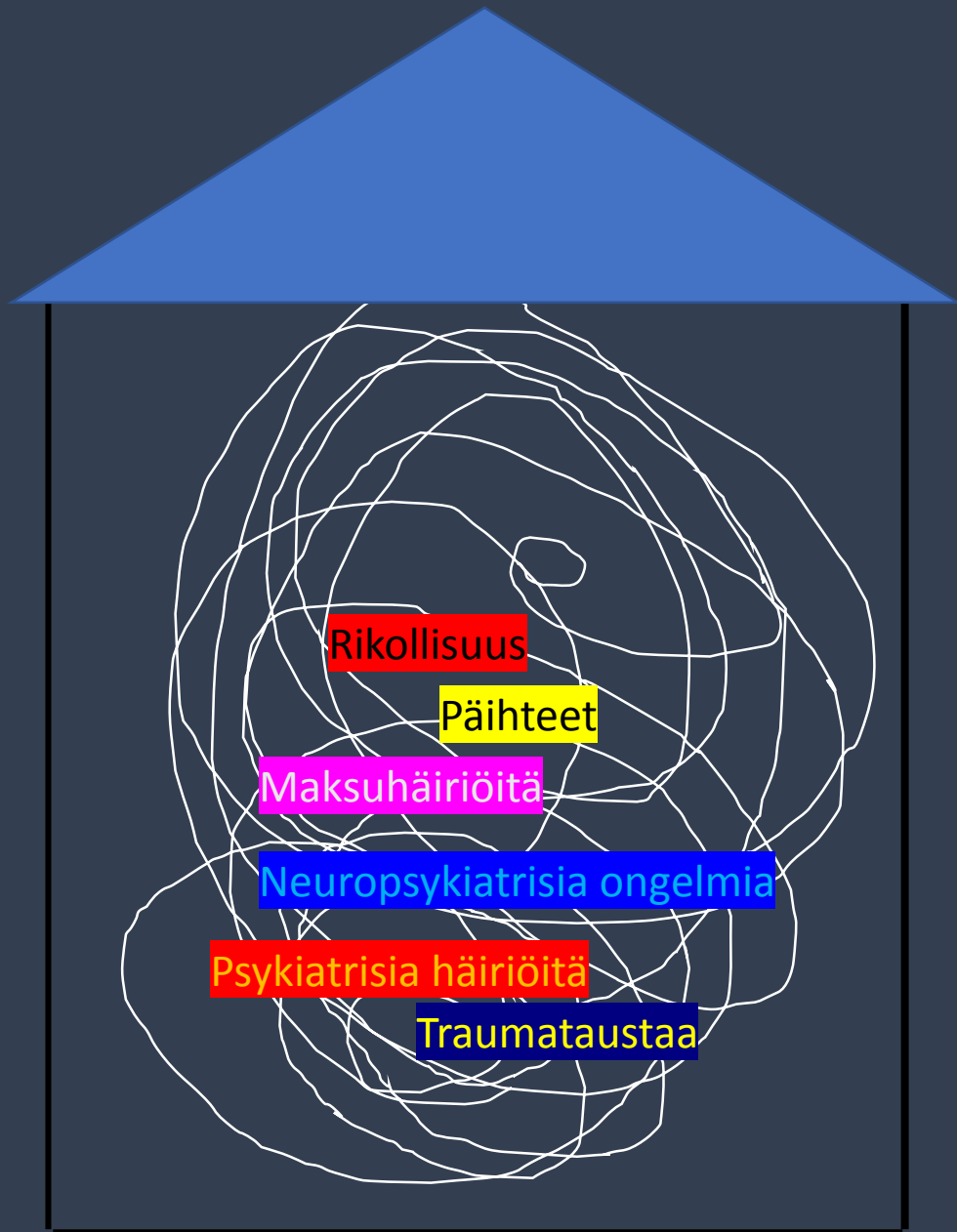
Mitä hyötyä Völjyn vapaa-ajan toimintaan osallistumisesta on ollut minulle?

Ajankulua -vaihtelua arkeen -virkistävää/piristävää -sosiaalisuutta - keskusteluseuraa -safkaa :) -siivousapua kotiin ollut tekemistä Olen tehnyt koruja, piirrellyt ja muuta. Kahvia. On ollut jotain järkevää tekemistä. Ei tarvi istua humalaisten kanssa koko päivää, kun on muutakin tekemistä. Arkirytmiiä, asiat tulee hoidettua, päihteettömyys Sosiaalista tekemistä, ruokailu Ajankäyttö on ollut järkevämpää Stressin vähentyminen, sosialisointi, soitto, lämmin tila Mielekästä tekemistä hyvässä seurassa, järkevää tekemistä, sosiaalista. Saan uutta tietoa arkeen järkevää tekemistä On ihanaa käydä retkillä ja tapaa ystäviä Ruuanlaittotoimien ylläpito Iloa, sosiaalista toimintaa, asioiden hoito Mulle täällä oleminen on ollut todella positiivista. Jos on mieli maassa, niin tänne on kiva tulla, kun työntekijät ovat ihania. Kuuntelevat ja auttavat parhaan mukaan

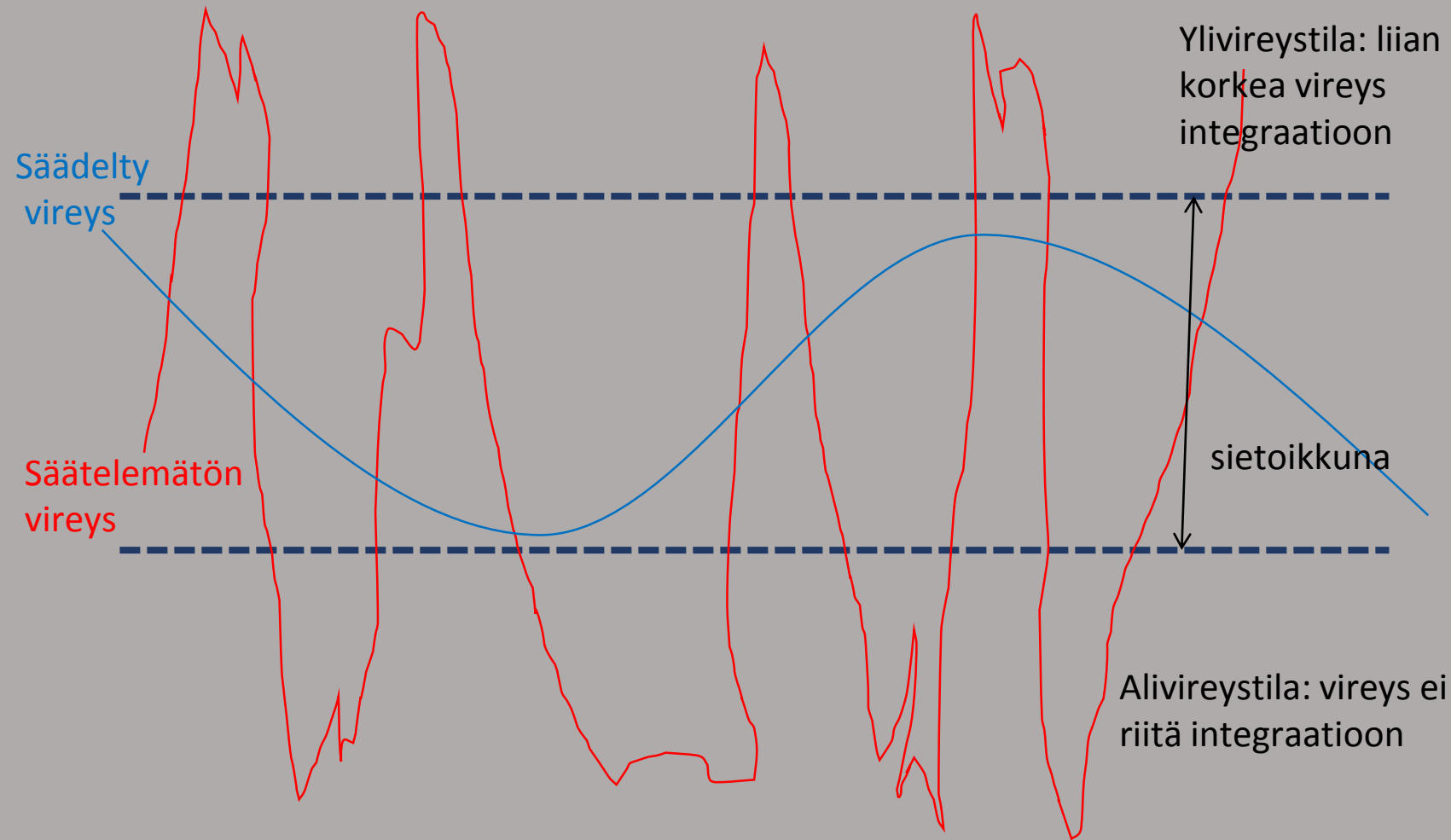
Työssä jaksaminen ja kasvaminen

Työn säännöllinen reflektointi, yhteisen jakamisen tila, Jatkuva kouluttautuminen

Haasteellinen yhtälö

Vireystilan säätelymalli (P. Ogden 2008, ktso Siegel 2012 kuva F-16, josta mukailtu)

”Terve” vs. traumatisoitunut mieli

”Terve” mieli säätelee sopeutumista edistävästi. Sekä sosiaalinen säätely että itsesäätely ovat mahdollisia. Sopeutuminen on tilanteen mukaista, joustavaa.

Traumatisoitunut mieli on altis jäykkyyteen tai kaaokseen. Joustava sopeutuminen vaihteleviin tilanteisiin ei onnistu. Tilanteisiin sopeutumisen korvaavat automatisoituneet reaktiot ja reaktiosarjat.

Kopin ottaminen asiakkaan asioista

- Asumisessa auttaminen
- Sos työntekijän vastaanotolla
- Taysissa poliklinikalla
- Sairaalassa vierailemassa
- Vanhempien kanssa puheissa
- Vankilavierailulla
- Hammaslääkärin vastaanotolla
- Pankissa asiakkaan kanssa
- Lemmikkieläimiä kускаamassa
- Kadulla
- Hautajaisissa.....

Pohdintaa

- Asiakkaan todellinen tuen tarve; toimintakyvyn kartoitus ja jatkuva arviointi
- Vastuuttaminen: RISKI: ylisuuret vaatimukset; ei lähdetä siitä, missä asiakas ON vaan siitä missä haluttaisiin hänen olevan
- Vuokranmaksu – tuet suoraan vuokranantajalle
- Asunnon kunto – seuranta; tarvitseeko apua, asunnon tuhoaminen
- Häiriöt- välitön puuttuminen – suhde asiakkaaseen – rohkeus puuttua
- Tarjotaan ”massaratkaisuja” kun tarvitaan käsityötä/ räätälöityä apua
- Asiakkaan kokonaisvaltainen auttaminen – aikaa vievää- aikaa säästävää

Haasteet nais erityisessä työssä

- Haasteellinen kohderyhmä tavoittaa ja saada sitoutumaan
- Luottamuksen rakentaminen kestää (vaatii jatkuvaa työtä, epäluottamus viranomaisiin)
- Häpeän tunteet, stigma (oman kodin tilasta, asioiden hoitamatta jättämisestä, itsestä)
- Pärjäämisen kulttuuri
- Psykiatriset, neuropsykiatriset ongelmat ja toiminnanohjauksen puute
- Kiintymyssuhdeongelmat, kaltoinkohtelu ja/tai traumat usein taustalla
- Päihdemaailmassa naisten asema on usein heikko. Hyväksikäytön ja kaltoinkohtelun riski on suuri
- Lähisuhdeväkivalta
- Yhteiskunnalliset asenteet

Meaningfully HAPPY at work